

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Contractus in specie secundum rubricarum ordinem
exponens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. III. Quid, & quantum donari valeat? Et de jure Donatarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63816)

tat, nisi aliud haberent statuta locorum specialia. *part. 2. Concl. 17. n. 1.* Ad II. Resp. similiter negativè, si nimirum condemnatio sequatur *l. 15. ff. h. t.* quæ tamen prohibito cessare videtur post *auth. bona damnatorum C. de bon. præ-*

script. Bœhmerus cum Hubero ad *h. t. num. 4.* imo reus perduellionis, etiam, antequam postuletur, donare nequit, sed revocantur donationes ab illo post crimen commissum factæ. *l. 31. §. fin. ff. h. t.* Vid. Hunn. *Vol. 2. disp. 31. thes. 7. q. 67.*

§. III.

Quid, & quantum donari valeat? Et de jure Donatarii.

SUMMARI A.

18. Omnes res in commercio humano existentes donari possunt. 19. Donatio ultra quingentos solidos citra insinuationem fieri prohibetur. 20. Quod tamen non procedit, si diversis temporibus plures donationes factæ sint. 21. Plures casus excipiuntur, in quibus insinuatione opus non est. 22. Bœhmerus negat hoc privilegium extendi ad causas pias quascunque. 23. Contrarium ostenditur. 24. Donatio ultra quingentos solidos sine insinuatione facta tantum quoad excessum invalidatur. 25. Valet donatio omnium bonorum. 26. Solvitur oppositio. 27. Sub donatione omnium bonorum non veniunt bona futura. 28. Jus donatarii exponitur.

18 **D**Onari possunt res omnes in commercio humano existentes, propria, & aliena, & hæc quidem non alio effectu, quàm ut ufucapiendi conditio in donatarium transferatur *t. t. ff. pro donat.* Evictionem tamen donans non præstat *l. 18. §. ult. ff. h. t.* nisi eandem præviè promiserit, aut donatio fuerit remuneratoria; tunc enim, cum se habeat per modum tituli onerosi, evictio semper præstanda est. Stryck. *de Cautel. contract. sect. 3. cap. 9. §. 6.*

19 Circa quantitatem rei donandæ in *l. 36. C. h. tit.* statutum est, ut donatio ultra 500. solidos, sive aureos Hungaricos (ut communiter hodie sumitur solidus) adeoque ultra mille thaleros citra insinuationem apud Magistratum factam, quoad excessum non valeat, per quam legem corrigitur *l. 34. ejusd. tit.*

ubi ad 300. tantum solidos sine insinuatione fieri poterat donatio. Ratio hujus restrictionis est, ut occurratur fraudibus, quæ in donationibus magnæ quantitatis facillè intervenire possunt; & ne cives cum damno reipublicæ immodica, & indiscreta liberalitate sua ad inopiam redigantur.

Quid autem, si quis diversis temporibus plures donationes faciat, quæ conjunctæ 500. solidos excedant, an tunc opus erit insinuatione? Resp. si nihil fraudis intervenerit, insinuatione opus haud esse, quia in simili idem præcipitantiæ & jacturæ periculum militare non videtur. *d. l. 34. §. 3. C. h. t.* Dixi, si nihil fraudis intervenerit. Nam, si donator jam prius animo dolosè concepisset plures ejusmodi permissam summam excedentes donationes successive fa-

facere, donatio non valeret, quia jura fraudibus opitulari non solent. Quare, ne ejusmodi donationes impugnari valeant, hanc cautelam suggerit Molin. *tract. 2. disput. 178. num. 18.* ut donator illas diversas donationes non uno instrumento cumulet, & temporis quoque rationem habendam esse monet, ita, ut inter ejusmodi donationes non unus, alterve tantum dies, sed longius tempus intercedat, ex quo nempe donatorem satis deliberasse de facta donatione prudenter conjici possit.

21 Ab hac insinuationis lege variæ donationes excipiuntur, & quidem I. donatio à Principe privato facta *l. 34. juncta auth. C. h. t.* II. A Magistratu militum militi facta *l. 36. C. eod.* III. Donatio remuneratoria *l. 27. § 34. §. 1. ff. h. t.* quod tamen ita limita, ut, si talis donatio merita donatarii excederet, quoad illum excessum, utpote merè liberalis, insinuanda foret. Zoëf. ad *ff. h. t. num. 43.* IV. Si juramentum tali donationi excessivæ accedat. Gail. *lib. 2. observ. 39. Clar. quest. 18. n. 2. Azor. part. 3. lib. 11. tract. de Donat. cap. 6. quest. 10.* tale enim juramentum nihil continet bonis moribus contrarium, hoc ipso, quod certis jam enumeratis casibus donatio ultra 500. solidos valide fieri posset: ergo servandum est, cum sine dispendio salutis servari possit. *cap. 28. de jurejur.* Deinde præscripta insinuatio privatam potius, quam publicam utilitatem respicit, ne scilicet donatores domesticis fraudibus conjunctarum maximè personarum (ut habetur in *l. 27. C. h. t.*) suis bonis priventur, donando prodigaliter, nec dici potest, quod tali modo fraudibus ansa detur, quæ tamen jura per præscri-

ptam insinuationem evitare voluerunt, quia dolo interveniente negatur valere talis jurata renunciatio. Et hanc sententiam Juris Canonici æquitate subnixam in praxi prævalere testatur Stryck. *de cautel. contract. sect. 3. cap. 9. §. 5.* quamvis in puncto Juris Romani contrarium probabilius censeat *arg. l. 5. C. de LL. V.* Ab hac insinuatione immunis est donatio in redemptionem captivorum, refectionem ædium ruina, vel incendio consumptarum facta *l. 34. § 36. pr. nc. §. 1. C. h. t.*

Num verò hoc Privilegium ad alias 22 causas *pias* jure extendi possit, disputatur. Boehmerus hanc extensionem nec Juris Civilis, nec Canonici suffragio subnixam esse contendit in *tract. de jur. Paroch. sect. 5. cap. 1. §. 12.* Nam, cum olim aliæ donationes absque insinuatione tantum valerent usque ad *ducentos solidos*, donatio hæc in redemptionem captivorum cum aliis in piissimas causas factis hoc privilegio aucta fuit à Justiniano Imperatore, in *l. 34. §. 1. C. h. t. § l. 19. C. de SS. Eccles.* ut valeret absque insinuatione usque ad *500. solidos.* Postea verò in *l. 36. C. h. t.* hoc omnibus donationibus in genere tributum est, ut possint absque insinuatione usque ad *500. solidos* fieri, ut adeo donatio ad *causas pias* videatur privilegium suum amisisse, utpote nihil post *cit. l. 36.* singulare, & contra Juris communis tenorem continens, consequenter donatio ad *pias causas* in Jure Civili nullum speciale Privilegium invenit. Et frustra etiam illud quæri in Jure Canonico ostendit, nam *cap. 11. de testam.* ad quod contrariæ sententiæ patroni provocant, tantum loquitur de *legatis ad pias causas* & quæ per ultimam

mam voluntatem *p̄is causis* relinquuntur, quod scilicet in iis non sint sequendæ *LL. Civiles*, unde non possum adduci (scribit Bœhmerus) ut vi hujus Textus affirmem secundum dispositionem Juris Canonici valere donationem ad *causas p̄ias* absque insinuatione.

Adverto hanc Bœhmeri donationem, adversus Ecclesias, & alias p̄ias causas insinuatione non indigere, quia isthæc liberalitas excessiva, aut prodiga non est. Ego quidem Suffragium ex Jure Civili emendicare nolo, sed facile indulgeo, quod hoc jure se causæ p̄iæ vix tueri possint, Jure tamen Canonico satis esse munitas affirmare nullus dubito, non quidem ex *cit. cap. 11. de Testament.* ut Bœhmerus divinat, sed aliunde, & quidem quod *cit. l. 34. § 35. §. fin. C. h. tit.* quæ tantum de redemptione captivorum loquuntur, à Jure Canonico quoad hanc restrictionem approbatæ non sint. Deinde, quod Principes Sæculares in præjudicium bonorum operum (circa quæ apud Bœhmerum, & reliquos *protestantes* perpetuæ sunt feriæ) ac salutis animarum aliquid statuendi potestatem non habeant. Et denique, quod fortior ratio militet in *p̄is causis*, ubi quis propriam animam redimit, quàm in redemptione captivorum, quia *redemptio animæ viri divitiæ ejus. Prov. 13.* neque temerarium dici potest, propter salutem animæ bonis temporalibus se spoliare. Jul. Clar. 4. *Sent. §. donatio quest. 17.* Quapropter nullam vim inferimus *l. 34. § 36. C. d. t.* si concessum ibidem donationi pro redemptione captivorum privilegium propter majoritatem rationis ad causas p̄ias extendamus, prout idipsum in *dissert.*

præambula hujus Tractatus pluribus exposuimus.

Porrò circa præscriptam donationis insinuationem id notandum est, quod donatio ultra *500. solidos* citra insinuationem facta tantum quoad excessum invalidetur, & hic locum inveniat regula juris, quod *utile per inutile non debeat vitari*, cum unum ab altero separari possit. *l. 36. §. 3. C. h. t. Nov. 162. cap. 1. §. 2.* Requiritur autem hæc insinuatio non tantum in donatione pecuniæ numeratæ, sed etiam in liberali remissione certi alicujus debiti *cessione, pacto de non petendo* &c. quia etiam istæ remissiones, cessiones &c. lædere possunt donantem, & legis finem evertere. Clar. *quest. 16.*

Valere donationem omnium bonorum nullatenus dubito, quia hæc facultas disponendi de re inest ipsi dominio, & cuilibet donare naturaliter permixtum est. *§. 40. Inst. de R. D.* nec textum reperire est; qui hanc facultatem restringat, quin potius illimitate eam esse permissam eruitur ex *l. 35. §. 4. § 5. C. h. t. l. 8. C. de revoc. donat. l. 2. C. de inoffic. testam.* excipe, nisi talis donatio in fraudem legis facta esset. *l. 16. §. 1. ff. de jur. Patron.* aut iis, quibus legitima debetur, præjudicet. Et ita sentiunt Bachov. ad Treutl. *Vol. 2. disp. 19. thes. 5. lit. C. § D.* Gail. *lib. 2. observ. 11. n. 10.* Knipschild *de fideicommiss. famil. cap. 6. n. 18.*

Quod verò profusa ejusmodi donatio facultatem testandi auferat (id quod potissimum AA. fundamentum est) non officit. Testari enim non est actus *necessitatis*, sed *voluntatis*. Deinde illi tantum actus prohibentur à jure, qui *directè* libertatem & facultatem

tem

rem testandi adimunt *l. 15. C. de Pact.* quod non fit per donationem, sicut nec per arrogationem, Religionis professionem, quæ permittuntur à jure, et si consequenter testamenti factio amittatur.

- 27 Sub donatione omnium bonorum, an quoque bona futura veniant, quaeritur? Probabilius negatur, quia donatio est stricti juris, ideòque in donatione omnium bonorum, non veniunt futura, nisi eorum specialis mentio facta fuerit. Et licet contrarium in *pignore* obtineat, ut bona tam praesentia quam futura in hypotheca generali censeantur oppignorata, idipsum tamen jure singulari receptum est. *l. ult. C. quæ res pign.* unde ad consequentiam trahi non debet. Præterea in donatione omnium bonorum majus vertitur donatoris periculum, quam in hypotheca, nam solutione debiti omnia bona liberantur, donatio verò irrevocabilis est.
- 28 De jure Donatarii id juris est, quod habeat sibi obligatum donatorem ad

rem donatam tradendam, quo nomine datur ei, ejusque hæredibus *condictio ex lege*, nimirum *l. 35. §. ult. C. h. tit.* contra donantem, & ejus hæredes, ut præstetur, quod promissum est. Ad hoc autem, ut efficaciter donantem convenire valeat, donatio debuit fuisse acceptata *l. 55. ff. de O. & A.* unde, si donatio facta sit absenti, ante acceptationem donatarii vel per se, vel per alium mandato instructum, nec dominium acquiritur, nec ulla obligatio vel naturalis, vel civilis oritur. *l. 10. §. 19. §. 2. ff. h. t.* Aliud quippe est *donare*, aliud *promittere*, aliud *polliceri* strictè loquendo. *Promissio* enim fit ordinariè ad preces alterius, *Pollicitatio* sponte ac ultro, *Donatio*, cum res traditur, aut saltem verbalis oblatio acceptatur. Peculiare id est in Ecclesia, cui etiam ignoranti, & absenti donari potest, eo effectu, ut dominium rei donatæ ipso jure ocyus in eam transeat, quia DEO similis donatio fieri censetur, qui statim acceptat. Vid. *l. 23. C. de SS. Eccles.*

§. IV.

Ex quibus causis Donatio inter vivos revocari possit?

SUMMARI A.

29. Ex quinque causis donatio revocari potest. 30. Circa ultimam causam dicimus, hoc non procedere in donatione Ecclesiæ facta. 31. An donatio ex hoc capite, quod donatarius alimenta neget donatori egestate presso, revocari possit? negativè respondemus. 32. Donatio remuneratoria ob insperatam natiuitatem liberorum non revocatur. 33. Sicut nec donatio Ecclesiæ facta. 34. Extra hos casus liberi postea nati dant locum revocandæ donationi. 35. Ad *l. ult. C. de revoc. donat.* respondetur. 36. Donatio etiam revocatur, si fuerit inofficiosa. 37. Solvitur oppositio. 38. Regulariter donatio ab hærede donatoris revocari nequit.